

Mnenje o vodenju sej ljudskih odborov

Dejstvo je, da so dnevniki redi ljudskih odborov, posebno pa okrajnih ljudskih odborov v večjih in gospodarsko bolj razvitih okrajih preobremenjeni z velikim številom točk dnevnega reda. To je popolnoma razumljivo, če upoštevamo široko pristojnost naših ljudskih odborov kakor tudi veliko število poslov, katere morajo po veljavnih predpisih reševati sami sveti na svojih skupnih ali ločenih sejah. Zato se v zadnjem času čedalje bolj poudarja potreba, da se sveti ljudskih odborov razbremenijo reševanja številnih drobnejših vprašanj, da bi se mogli posvetiti reševanju osnovnih problemov, določa-

nju in izvajanju politike ljudskega odbora.

Pričakujejo, da bodo ustrezne spremembe v predpisih o pristojnosti posameznih organov ljudskih odborov odpravile te probleme. To je delno točno, ker bodo morali sveti tudi v tem primeru ohraniti v svoji izključni pristojnosti sprejemanje sklepov v vrsti konkretnih vprašanj. Zato se kljub pričakovanim spremembam v predpisih nujno postavlja problem skrajšanja in sprostitve postopka na sejah plenuma ljudskega odbora, ne da bi s tem okrnili demokratičnost in učinkovitost dela ljudskega odbora.

—Ugotavljam, da se, ni niti hče javil za besedo.

—Prehajamo k glasovanju glede tega predloga.

—Kdo je za predlog?

—Kdo je proti predlogu?

—Kdo se je vzdržal glasovanja?

—Ugotavljam, da je bil predlog soglasno sprejet.

Ta procedura zahteva najmanj povprečno dve do tri minute. Če upoštevamo, da je takih točk dnevnega reda najmanj 30 do 50, včasih pa še več, to pomeni, da potrošijo na seji ljudskega odbora eno do dve uri za proceduro, ki nima praktičnega smotra. (Po neki anketi o delu ljudskih odborov trajajo posamezne ločene ali skupne seje svetov tudi po 9 ur.) Razen tega, da predstavlja izgubo časa, ta procedura v znatni meri utruja odbornike, tako da njihova pozornost popušča, kar je zelo škodljivo, če so po reševanju takih vprašanj na dnevnem redu točke, ki dejansko zahtevajo temeljito in vsestransko razpravljanje.

Zapleten postopek sprejemanja predlogov

Izkušnje iz dosedanjega dela ljudskih odborov so jasno pokazale, da se pri večini točk dnevnega reda odborniki ne prijavljajo za besedo, temveč da glasujejo za predlog. To je tudi razumljivo, če upoštevamo, da so bili predlogi o teh vprašanjih že temeljito pripravljeni po upravnih organih (najprej jih je obdelal strokovni referent, načelnik ustrezajočega sekretariata pa je ocenil prvine, ki govore o upravičenosti in zakonitosti predlagane rešitve). Pred obzornostjo na seji odbora je o predlogu razpravljala seja ustrezajočega sveta, kjer je bila ocenjena tudi njegova politična smotnost in je bil predlog po potrebi spremenjen ali dopolnjen. Končno je o predlogu sveta razpravljala tudi odborniška komisija. Ta je formulirala svoje mnenje, ki ga praviloma priložijo materialu za sejo katerega dobijo odborniki hkrati s povabilom na sejo. Odborniki je potemtakem vnaprej popolnoma seznanjeni (ali je vsaj imel možnost, da se seznani) s predlogom, tako da o njem razpravlja le, če misli, da postopek za sprejem rešitve ali predlog nista pravilna ali smotna. Kljub temu pa je treba po poslovniku za vsako točko dnevnega reda izvajati redni postopek, to je predsednik mora izgovoriti vse potrebne formule in opraviti določena dela. To je mogoče najbolj jasno ilustrirati s konkretnim primerom. Vzemimo, da je na dnevnem redu seje nekega okrajnega ljudskega odbora, kot točka dnevnega reda predlog sklada o spremembi naziva neke vzgojne ustanove. Tisti, ki predseduje, mora izvesti naslednji postopek:

—Prehajamo na to in to točko dnevnega reda: predlog sveta za prosveto, da se spremeni naslov drugega doma učencev gimnazije, tako da se bo v bodoče glasil: Dom učencev »Vojislav Vučković«.

—Prosimo poročevalca komisije za predpise in organizacijska vprašanja, da poda poročilo.

(Poročevalec navadno izjavi, da ostaja komisija pri pisnem predlogu, ki ga vsebuje material za sejo).

—Začenjam razpravo o tem vprašanju. Kdo želi govoriti?

Kako doseči skrajšanje postopka

Da bi te pomanjkljivosti odpravili, bi bilo potrebno razdeliti dnevni red seje ljudskega odbora na dva dela. Ob sestavljanju predloga dnevnega reda, bi predsednik ljudskega odbora moral računati s pomočjo posameznih točk, pa bi jih glede na to oceno in analogno temu možnost in potrebo po diskusijah v prvi ali drugi je, da bi končni sklep o tem del dnevnega reda. Razumljivo sprejeli vedno ustrezni sveti pri določanju dnevnega reda.

Vse točke dnevnega reda, ki bi tako bile uvrščene v njegov prvi del, bi bile razpravljane na seji po popolnem postopku v smislu poslovnika. Pri teh točkah bi obvezno začeli razpravo in izvedli glasovanja ob popolni izvedbi procedure.

V drugi del dnevnega reda seje bi uvrstili točke, o katerih bi razpravljali, da se tako izrazimo, po skrajšanem postopku. Razpravljanje bi namreč pri takih točkah začeli samo v primeru, če bi to zahteval katerikoli odbornik ali med sejo.

Kar se tiče sprejetja predlogov po posameznih točkah drugega dela dnevnega reda, bi ga opravili z glasovanjem o vsakem predlogu posebej, kolikor bi na tej seji ne razpravljali niti o enem drugem sorodnem predmetu (med seboj so na primer sorodni vsi predlogi o ekspropriaciji ali predlogi o odobritvi kreditov, zaključnih računov itd.) V primeru pa, da je v dnevnem redu uvrščenih več sorodnih predmetov, bi lahko odbor z enim glasovanjem odločil o vseh predlogih določene skupine. Razumljivo je, da bi pri tem tudi v tem primeru lahko po-

samezne predloge na zahtevo kateregakoli odbornika izločili in o njih posebej glasovali.

Ker je na sejah ljudskega odbora dejansko več točk dnevnega reda, ki sedaj zahtevajo samo mehanično uporabo zapletene procedure, zelo sorodnih (predlogi o ekspropriaciji, o odobritvi kreditov itd.), bi s takim skrajšanjem postopka glede razpravljanja o njih dosegli prihranek pri času, sejo pa bi rešili utrudljivih formalnih postopkov in izjav.

Da bi izvedli tako skrajšanje postopka ob določenih sigurnosti, da se odborniki ne bodo manj zanimali za predloge, o katerih bi razpravljali po skrajšanem postopku, bi bilo potrebno, da pripravljajo upravni organi predloge, ki jih priložijo odbornikom ob pozivu na sejo, čim bolj izčrpno, pregledno in preprosto. Dobro pripravljen in obrazložen predlog vedno omogoča odborniku, da zahteva, ko se z njim seznani, morebitno uporabo popolnega postopka za neko točko, ki je bila uvrščena v drugi del dnevnega reda.

Beograjski okrajni ljudski odbor bo v kratkem uvrstil na dnevni red predlog za spremembo svojih poslovnikov za delo na sejah sveta s smotrom sprostitve postopka na temelju razloženih načel tako, da bo po tem predlogu določeno, da se kljub temu glasuje o vsaki točki dnevnega reda. Izkušnje, ki jih bodo dobili pri reševanju tega problema, bodo lahko izkoristili ne samo drugi ljudski odbori temveč tudi v praksi organov družbenega upravljanja, pri katerih se pojavljajo podobni problemi.

Dr Pavle Kovač

Iz prakse posredovanja dela na Hrvatskem Število oseb, ki iščejo delo, se je povečalo

Njihove kvalifikacije ne ustrezajo tistim, ki jih zahteva gospodarstvo

Letos se je povečalo povprečno število oseb, ki s pomočjo službe za posredovanje dela na Hrvatskem iščejo zaposlitev. Podatki povedo, da je bilo v prvih devetih mesecih leta 1955 takih oseb v povprečju evidentiranih okrog 30 tisoč, v istem razdobju leta 1954 pa 36.672, kar pomeni okrog 6 tisoč ljudi več.

Zanimivo je, da je od skupnega števila tistih, ki iščejo delo, 60 odstotkov v petih industrijskih središčih, in to v Zagrebu, Splitu, Zadru, Osijeku in na Reki. Prav ta delovna sila pa se izmika ali pa iz upravičenih vzrokov ne more sprejeti zaposlitve v gradbeništvu, lesni industriji in še v nekaterih drugih vejah gospodarstva, v katerih so te možnosti.

Kdo vse išče delo

Po zbranih podatkih republiškega biroja za posredovanje dela, je bilo od skupnega števila oseb, ki so v septembru ostale izven delovnega odnosa: 66,9 odstotka nekvalificirane delovne sile, 19,9 odstotka kvalificirane delovne sile, 10,3 odstotka so bili uslužbenici (med njimi tudi pomožni z osnovno šolo), 3,6 odstotka pa mladina za obrt.

Kljub temu pa je težavno najti opravilo, kakaj čaka toliko odstotek kvalificiranih delavcev na zaposlitev. Med njimi je določeno število teh, ki — kakor pravimo — iščejo delo, pa prosijo boga, da bi ga ne našli (krojači, čevljarji in drugi, ter dobivajo polovico plače, otroški dodatek itd., ukvarjajo pa se s »šušmarjenjem«). Po drugi strani pa so številna podjetja, ki še naprej iščejo strokovnjake s prakso in odklanjajo, da bi sprejela na delo mlade, kvalificirane delavce. V tem pogledu, pa tudi drugače, ni čutili pri reševanju problema rezerv delovne sile širše aktivnosti vseh družbenih činiteljev v lokalnih skupnostih.

Nedavno so na Hrvatskem anketirali vse osebe, ki so več kakor dve leti izven delovnega odnosa in jih vodijo v evidenco nezaposlenih. Anketa je zajela 401 osebo. Pokazalo se je, da je več kakor polovica teh ljudi nad 40 let starih. Iz ankete je prav tako razvidno, da jih polovico prvič išče zaposlitev. Če k temu dodamo, da je od 401 anketirancev 267 nekvalificiranih delavcev in okrog 40 pomožnih uslužbencev in da jih je od skupnega števila popolnoma zdravih samo 198, tedaj dobimo pojasnilo, zakaj kljub tako dolgem čakanju niso še zaposleni. Kar se tiče kvalificiranih delavcev, ki se tako dolgo prijavljajo, je anketa pokazala, da gre večinoma za starejše bolehave ljudi ali pa za take stroke, v katerih je že dovolj delavcev.

Veliko povpraševanje po zaposlitvi v pomorstvu

Poseben problem službe posredovanja dela je zaposljevanje pomorščakov. Dejstvo je, da je čedalje več takih, ki se želijo zaposliti v trgovski mornarici. Iz pregleda oseb, ki iščejo zaposlitev v pomorstvu, je razvidno, da je ob koncu septembra letos bilo od skupno 3.081 prijavljenih 2355 ali 77 odstotkov takih, ki niso še nikdar pluli. To so večinoma mladenci, ki prvič stopajo v delovno razmerje. Na plovnihih objektih pa (med te smo prišli tudi vsa lokalna podjetja in zasebne plovne objekte) pa je zaposlenih okrog 7 tisoč pomorščakov. Tako predstavlja število prijaviženih, ki iščejo zaposlitev v pomorstvu, polovico skupnega sedanjega števila zaposlenih. To pomeni, da bi se zmogljivost trgovske mornarice morala povečati za 50 odstotkov, da bi se lahko vkrcali vsi ti, ki to želijo. Temu je potrebno dodati, da išče največ prijaviženih (69 odstotkov) zaposlitev kot nekvalificirani mornarji.

Potreba po prekvalificiranju

Glede na take možnosti bi bilo potrebno, da se več teh ljudi zaposli v drugih vejah gospodarstva. Toda prav za to delo pa se niso angažirali niti biroji za posredovanje dela niti drugi činitelji. Morda bi bilo mogoče problem ublažiti tako, da bi ne izdajali pomorskih knjižic »z roko in kapo«, ker izkušnje kažejo, da se mnogi, bž ko dobijo ta dokument, imajo za pomorščake, pa iščejo zaposlitev izključno v trgovski mornarici, in to večinoma na ladjah dolge plovbe. Razen takih delavcev je še 132 pripravnikov, ki po končanih srednjih pomorskih šolah čakajo na zaposlitev v zvanju kadetov in asistentov. Možnosti za njihovo zaposlitev so znatno boljše kakor prejšnja leta.

Dosedanje izkušnje so pokazale, da vključevanja nezaposlenih v gospodarstvo ni mogoče reševati »pri okenčih« s čakanjem, da bodo podjetja prijavila kakšno prsto delovno mesto. Zato bo treba predvsem izvršiti prekvalifikacijo posameznih delavcev, ki dalj časa čakajo na zaposlitev, organizirati tečaje (morda celo tudi šole) za pridobitev določenega znanja, da bi se vsaj delno ti delavci in uslužbenici usposobili za tista delovna mesta, na katerih so potrebni. Za tiste, ki so bolni in bolehave, bi bilo najbolj smotno poskrbeti, da dobijo določeno socialno pomoč, če imajo pogoje — ne zato, ker jim ni mogoče najti zaposlitve, temveč zato, ker niso za delo sposobni. A. K.